

תשובת מרן הגר"ש אלישיב שלימ"א

בס"ד צום העשירי תשס"ד

לידידי וכו' הגרש"פ כהן וכו'

מכתבו קבלתי במועדו ולא עלתה בידי להשיבו עד שהגעתי ליומא דמפגרי ביה רבנן, תוכן השאלה אחד יודע שמישהו מתעלל בילד או בילדה בעניני מין, ובאופן שאין בידינו לעצור בעדו שלא ימשיך במעשיו הרעים, האם מותר להודיע על כך לפקיד הממשלה.

והנה ז"ל הרשב"א בתשו' ח"ג סי' שצ"ג "רואה אני שאם העדים נאמנים אצל הברורים רשאים הן לקנוס קנס ממון או עונש הגוף הכל לפי מה שיראה להם וזה מקיים העולם שאם אתם מעמידין הכל על הדינין הקצובים בתורה ושלא לענוש אלא כמו שענשה התורה — נמצא העולם חרב — ונמצאו פורצין גדרו של עולם נמצא העולם שמש, וכבר קנסו קנסות במכה את חבריו וכו' בכל מקום ומקום דנין לגדור את הדור וכן עושין בכל דור ודור ובכל מקום ומקום שרואין שהשעה צריכה לכך — והנה אמרו דרב הונא שהיה מבבל קץ ידא — ולפיכך ברורים אלו שעשו זה אם ראו צורך השעה לתיקון המדינה — כדין עשו, — וכ"כ בדאיכא הורמנא דמלכא וכענין שעשו ר' אלעזר בר"ש בר"פ הפועלים"

מתוך דברי הרשב"א שמעינן בדבר שיש בה משום תיקון העולם יש כח לחכמי ישראל שבכל דור ודור לגדור גדר ולעמוד בפרץ גם במקום שאין לנו צירוף של הורמנא דמלכא וממ"ש הריטב"א בחי' לב"מ [פ"ד ב'] משמע לכאורה דכתו של הורמנא דמלכא הוא וזל"ש "אמר להו תפסוהו, והא דדאין בלא עדים והתראה, ושלא בזמן סנהדרין, שאני הכא דשליחא דמלכא הוא ומדיני המלכות להרוג בלא עדים והתראה לייסר העולם כמו"ש בדוד שהרג גר עמלקי ושלוחו של מלך כמותו -", אך כפי האמור בדבר שיש בו משום תיקון העולם א"צ בקבלת הורמנא דמלכא.

אכן כ"ז להתיר להודיע לממשלה הוא באופן שהדבר ברור שאכן ידו במעל, וכזה יש משום תיקון העולם אך באופן שאין אפ"י רגלים לדבר, אלא איזה דמיון אם נתיר הדבר לא רק שאין בזה משום תיקון העולם אלא הרס העולם יש כאן ויתכן שבגלל איזה מרירות של תלמיד כלפי המורה מעליל על המורה או בגלל איזה דמיון שוא מכניסים אדם למצב שטוב מותו מחייו, — על לא עול בכפו, ואין אני רואה שום היתר בדבר.

והנני בזה ידירוש"ת

יוסף שלום אלישיב